

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Bakalářská práce

**VLIV SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA UŽIVATELE NÍZKOPRAHOVÉHO
ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ**

Vedoucí práce: Mgr. Veronika Zvánovcová, Ph.D.

Autor práce: Lucie Matějková

Studijní obor: Sociální a charitativní práce (kombinovaná)

Ročník: IV.

2016

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 Sb. zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním svého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu své kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Ráda bych chtěla poděkovat své vedoucí práce paní Mgr. Veronice Zvánovcové Ph.D. za čas, který mi věnovala, za cenné a odborné rady a za její trpělivost. Také bych chtěla poděkovat i pracovníkům SaSM – DDM ČB za jejich čas a ochotu. Dále bych chtěla poděkovat mojí rodině za velkou podporu.

Obsah

Úvod	4
1 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	6
1.1 Charakteristika	6
1.1.1 Pojem nízkoprahovost	7
1.2 NZDM Oráč	7
1.3 Využívané sociální služby v NZDM.....	10
1.3.1 Sociální poradenství	12
1.3.2 Služby sociální prevence.....	13
1.3.3 Streetwork	13
1.4 Základní činnosti při poskytování sociální služby v NZDM	14
1.5 Intervence realizované ve prospěch uživatelů v NZDM Oráč	15
1.6 Dobrovolnictví	18
2 Klient NZDM	20
2.1 Mládež a rizikové chování	21
2.2 Faktory ovlivňující rizikové chování mládeže	21
2.2.1 Vliv rodiny	21
2.2.2 Vliv vrstevníků.....	22
2.2.3. Vliv školy	23
3 Pohled vybraných uživatelů NZDM Oráč	24
3.1 Metodologie výzkumu	24
3.2 Zkoumaný soubor	24
3.3 Realizace výzkumu	25
3.4 Výsledky výzkumu	27
Diskuze	36
Závěr	38
Seznam použitých zdrojů	39
Seznam použitých zkratk	42
Seznam příloh	43
Přílohy	44
Abstrakt	50

Abstract..... 51

Úvod

Sociální služby jsou poskytovány lidem společensky znevýhodněným, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, popřípadě je v maximální možné míře do společnosti začlenit, nebo společnosti chránit před riziky, jichž jsou tyto lidé nositeli. Sociální služby proto zohledňují jak osobu uživatele, tak jeho rodinu, skupiny, do nichž patří, případně zájmy širšího společenství.¹

Nízkoprahově organizované služby zahrnují dosti široký rejstřík metod, přístupu a strategií. Nejvíce známé jsou ve formě terénní práce – streetworku, která působí přímo v prostředí, v němž se nacházejí cílové skupiny. Do podvědomí laické i odborné veřejnosti také vstoupila preventivně orientovaná nízkoprahová „volnočasová“ zařízení či komunitní centra pracující s neorganizovanou mládeží, například na velkoměstských sídlištích či v lokalitách s vysokou nezaměstnaností.² Hlavním důvodem ke zvolení tématu bakalářské práce pro mne byla praxe v nízkoprahovém zařízení, která mě ovlivnila natolik, že jsem začala vykonávat práci dobrovolníka v Salesiánském středisku dětí a mládeže v Českých Budějovicích, kde také probíhal výzkum.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit na základě teoretických poznatků a realizovaného výzkumu, jak pomáhá sociální služba uživatelům nízkoprahového zařízení (dále jen NZDM) v jejich životní situaci. Součástí výzkumných otázek bude zjistit, co vede klienty v tomto zařízení k jejich návštěvě a zda jsou v zařízení spokojeni. Výzkum se zaměřuje na uživatele tohoto zařízení, konkrétně se jedná o otevřený klub Oráč v Salesiánském středisku a mládeže v Českých Budějovicích, kde jsem dělala dobrovolníka. Práce je rozčleněna do tří kapitol.

V úvodní kapitole charakterizují nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, jeho princip, tedy pojem nízkoprahovosti, cílovou skupinu a cíl tohoto zařízení. Dále se zaměřuji na poskytované sociální služby NZDM, konkrétně na sociální poradenství, služby sociální prevence, volnočasové aktivity a streetwork. V této kapitole představím konkrétní zařízení, v němž jsem realizovala výzkum a popisuji využívané sociální

---

¹ MATOUŠEK, O. *Sociální služby*. 1.vyd. Praha: Portál, 2007, s. 184

² KLÍMA P. JEDLIČKA R., *Kontaktní práce*. Česká asociace streetwork, 2007, s. 16

služby v tomto zařízení. Ke konci kapitoly vysvětlují pojem dobrovolnictví. Dobrovolníci jsou nedílnou součástí každého nízkoprahového zařízení.

Ve druhé kapitole se zaměřuji na cílovou skupinu konkrétně na mládež ohroženou sociálně patologickými jevy.

Třetí kapitola představuje metodiku výzkumu a přepsané rozhovory, které byly získány z odpovědí respondentů.

Za základní zdroje pro svou bakalářskou práci považuji například knihu *Metody a řízení sociální práce* od Oldřicha Matouška a knihu *Děti a mládež v obtížných životních situacích* od Richarda Jedličky a kol. Také jsem čerpala z internetových zdrojů, konkrétně z webových stránek SaSM – DDM ČB a ze stránek české asociace streetwork.

1 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

V této úvodní kapitole budu charakterizovat nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, zaměřím se na druhy sociálních služeb, které NZDM využívá a také se zaměřím na cíl a poslání těchto zařízení. Dále budu definovat pojem nízkoprahovost, představím také volnočasové aktivity, které jsou prostředkem k sociální službě.

1.1 Charakteristika

Nízkoprahové kluby, neboli odborně nízkoprahová zařízení jsou zřizovány dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen NZDM), jež se řadí mezi služby sociální prevence³ a jsou určeny dětem a mládeži, kteří tráví svůj volný čas nevhodně, nebo se dopouštějí vandalství, kriminality či drobných krádeží. Navštěvovat je ale může úplně kdokoliv, od vzorných dětí až po průšviháře. Zařízení nabízejí širokou nabídku různých volnočasových a sportovních aktivit, různé zájmové kroužky a mimo jiné poskytují sociální poradenství a sociální servis.⁴ Konkrétně nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oráč (dále jen NZDM Oráč), které je součástí Salesiánského střediska, poskytuje pomoc dětem a mladistvým z Českých Budějovic, konkrétně ze sídliště Máj, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci a jsou ohroženi nežádoucími společenskými vlivy.⁵

Mezi nepříznivé sociální situace lze považovat např. problémy se školou (špatný prospěch, opakování ročníků, šikana, záškoláctví) a následně problémy se zaměstnáním (obtížné hledání zaměstnání nebo dlouhodobá nezaměstnanost). Dále sem patří problémy v rodině (časté stěhování, noví partneři rodičů, útěky z domova, konflikty se sourozenci, neplnění základních rodičovských povinností, generační konflikty), problémy ve vztahu (s vrstevníky, s partnerem, problémy s přijetím sama sebe), pak také experimentování s návykovými látkami (závislost na alkoholu, tabáku, marihuaně či jiných drogách) a v neposlední řadě problémy se zákonem a se společenskými normami (rasismus, kyberšikana, domácí násilí, xenofobie, vandalismus, drobné

---

³ Srov. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění platném k 1. 1. 2007.

⁴ Srov. Česká asociace streetwork, o.s. *Oborový portál o nízkoprahových sociálních službách a zařízeních: Co je nízkoprahový klub pro děti a mládež?* [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=183.

⁵ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

krádeže, pohlavní zneužívání, nízká finanční gramotnost). Konečně zmiňme i problémy, které ohrožují životní styl (sebepoškozování, poruchy s příjmem potravy, rizikový sexuální životní styl, nedostatečné hygienické návyky).⁶

1.1.1 Pojem nízkoprahovost

Pojmem nízkoprahovost rozumíme, že uživatel má možnost zůstat v anonymitě, že vstup je bezplatný bez potřeby jakéhokoli průkazu nebo přihlášky. Uživatel se nemusí účastnit programu, pokud nechce a může přijít kdykoli a kdykoli zase může odejít. Jakákoli dokumentace, která obsahuje osobní informace uživatele, musí být vedena se souhlasem a s právem do ní nahlížet Klient nemusí vůbec uvádět své příjmení. Zařízení získává od uživatele jen ty údaje, které nezbytně potřebuje pro poskytování odborných služeb. Pro užívání těchto služeb není nutná jakákoli registrace či členství a pravidelná docházka do zařízení není podmínkou užívání služby. Uživatelé mohou přicházet a odcházet během otevírací doby, kdy se jim zachce a nejsou povinni se zapojovat do připravených činností. Důležité je také konstatovat, že služba nízkoprahových zařízení je bezplatná.⁷

1.2 NZDM Oráč

V této podkapitole představím Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oráč, kde jsem dělala dobrovolníka a po dlouhém mapování terénu realizovala svůj výzkum.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oráč je součástí Salesiánského střediska mládeže – domu dětí a mládeže v Českých Budějovicích (dále jen SaSM – DDM ČB).

NZDM Oráč

Posláním Oráče je:

- poskytovat zázemí, podporu a pomoc dětem a mládeži z Českých Budějovic, jež se nachází v nepříznivé sociální situaci, nebo jsou nepříznivou situací ohroženi

---

⁶Srov. OBLASTNÍ CHARITA JIHLAVA, *Zastávka Telč – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež*, Dostupné z: <http://jihlava.charita.cz/NZDM/zastavka/>.

⁷Srov. Česká asociace streetwork, o.s. *Odborový portál o nízkoprahových zařízeních a sociálních službách*. [on-line]. [cit. 3. 11. 2015].

- přispívat ke zlepšení jejich kvality života

Cílová skupina Oráče:

- děti a mládež ve věku od 6 do 26 let, kteří jsou ohroženi sociálně patologickými jevy, zejména z oblasti Čtyři Dvory - sídliště Máj, Šumava a Vltava

Sekundární okruh osob:

- rodiče a další rodinný příslušníci uživatelů, kteří navštěvují NZDM Oráč⁸

Klub Oráč vychází z principu nízkoprahovosti, tedy vytváří prostředí, jež je svým charakterem i umístěním blízko přirozenému prostředí uživatelů a provozní doba odpovídá jejich potřebám. Tuto službu může využít každý z daného okruhu osob, služba je poskytována bez úhrady a může být poskytována anonymně. Je dostupná všem bez ohledu na pohlaví, rasu, orientaci, pasivitu či jiné rozlišování. Služba může být využívána i nepravidelně v rámci celé otevírací doby. Pro její užívání služby není podmínkou členství ani žádná registrace. Kvalitu jejich služeb prověřily již dva audity České asociace streetwork.⁹

Poslání Střediska

SaSM – DDM ČB přispívá prostřednictvím preventivního výchovného systému Dona Boska, volnočasových aktivit a sociální práce k celostnímu rozvoji dětí a mládeže.¹⁰

NZDM Oráč se v současné době nachází v objektu Komunitního centra Máj. Komunitní centrum Máj (dále jen KC Máj) zahájilo svůj provoz v září 2014. Původní budova se nacházela ve Čtyřech Dvorech (“Čtyráku“) v ulici Emy Destinové, zastávka městské hromadné dopravy Vysokoškolské koleje. Do KC Máj se přesunula většina programů z původní budovy SaSM – DDM ČB ve “Čtyráku“. Spolu s většinou programů se přesunula na KC Máj i převážná část pracovníků střediska. Ve Čtyráku zůstaly zachovány jen zájmové kroužky a kancelář koordinátora těchto zájmových kroužků. Mezi přesunuté programy patřil mimo jiné i otevřený klub Oráč. Tuto změnu negativně pociťují jen dlouhodobí návštěvníci zařízení, kteří také patřili mezi mé respondenty.

---

⁸ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Naše činnost – otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-11-27]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/nzdm-orac/>.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Dokumenty organizace*, České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-10]. Dostupné z: <http://sasmcb.cz/wp-content/download/Popis-realizace-pss-11-12.pdf>.

Naproti tomu v článku, jenž vyšel na webových stránkách místního zpravodaje *Budějcká Drbna*¹¹, konstatuje ředitel SaSM – DDM ČB Ing. Tomáš Rádl, že s novým zázemím se počet návštěvníků rapidně zvýšil. Ve srovnání s předchozím rokem, kdy působili pouze ve Čtyrech Dvorech, se podle něj návštěvnost nízkoprahového klubu Oráč zvýšila o 69 %.¹² Osobně jsem při svém působení v centru zažila změnu vedoucích sociálních pracovníků, jež jsem využila ve svých připravených otázkách k rozhovorům.

Cíle Střediska

Cílem Střediska je:

- bezpečné, podnětné a moderní prostředí s harmonickou a rodinnou atmosférou, kam každý rád přichází
- stabilní, spokojený a otevřený pracovník, který přijal salesiánský styl práce
- účastník/uživatel, který je poctivým, vzdělaným a dobře vychovaným občanem a je pozitivně ovlivněn křesťanskými hodnotami
- flexibilní, finančně a personálně stabilní, veřejně známá uznávaná organizace, která spolupracuje se salesiány a veřejnou správou na místní i celorepublikové úrovni
- realizace duchovního, pedagogického a sociálního rozměru ve všech programech v souladu se salesiánským stylem práce¹³

Historie Střediska

Salesiáni působí v Českých Budějovicích již 27 let – neveřejně od roku 1980. Po změně politického režimu byla salesiánům v Českých Budějovicích svěřena farnost Čtyři Dvory.

Začínali v roce 1990 v jedné malé místnosti, kde se tísnilo několik dětí. Neměli herní pomůcky, zato nadšení a zápal pro věc. Postupně se prostory rozšiřovaly a společně s nimi rostl počet zájemců z řad dětí a mládeže o naplnění jejich volného času.

1. 9. 1999 bylo středisko zařazeno do sítě škol a školských zařízení MŠMT. Na základě nařízení zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším

---

¹¹ <http://www.budejckadrba.cz/zpravy/spolecnost/v-komunitnim-centru-se-zije-spolecne.html>.

¹² Srov. Budějcká Drbna, *V Komunitním centru se žije společně*, neděle 26. dubna 2015.

¹³ Salesiánské středisko mládeže, *Cíle a poslání*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/o-nas/cile-a-poslani/>.

odborném a jiném vzdělávání bylo Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice ke dni 24. 6. 2006 zapsáno do rejstříku školských právnických osob MŠMT.¹⁴

V NZDM Oráč je úkolem sociálního pracovníka navázání prvního kontaktu s klientem a jeho seznámení s principy a pravidly užívání služby. Uživatel může být také odmítnut, a to z důvodu, že nespadá do cílové skupiny kvůli věku, z důvodu kapacity zařízení či z důvodu tělesného handicapu, neboť zařízení nemá bezbariérový přístup a pracovníci nejsou vyškoleni pro práci s lidmi s tělesným postižením. Pokud je uživatel přijat a do zařízení dochází a dodržuje pravidla, po 10 návštěvách s ním sociální pracovník uzavře Ústní dohodu o poskytování sociální služby (Příloha č. II.) a Income dotazník (Příloha č. III.). Je také potřeba informovat uživatele o tom, že službu mohou využívat také klienti prožívající náročnou životní situaci.¹⁵

1.3 Využívané sociální služby v NZDM

Sociální služby se zaměřují jak na osobu uživatele, tak na jeho rodinu či skupinu, do níž patří a zároveň na zájmy širšího okolí.¹⁶ Tyto služby představují významnou aktivitou státu, samosprávy a nestátních subjektů.¹⁷ Salesiánské středisko dětí a mládeže je nezisková organizace, která čerpá část provozní dotace MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) a část účelové dotace MPSV (Ministerstvo práce a sociálních věcí), ale i tak zdaleka nepokryje všechny náklady na její činnost. Proto je středisko odkázáno na podporu státní správy, samosprávy, nadací, firem a individuálních dárců.¹⁸ Služby jsou umožněny na základě písemné smlouvy, nebo dohody.¹⁹ V Nízkoprahových zařízeních jsou sociální služby poskytovány pouze dohodou při souhlasu obou smluvních stran²⁰ a podle zákona č.108/2006 Sb. o sociálních službách jsou poskytovány 2 základní typy sociálních služeb, služby

---

¹⁴ Salesiánské středisko mládeže, *Historie Střediska*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/o-nas/historie-strediska/>.

¹⁵ Informace poskytl Luděk BENEŠ, vedoucí NZDM Oráč. České Budějovice 10.11.2014.

¹⁶ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby*, s. 9.

¹⁷ Srov. KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*, s. 17.

¹⁸ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>

¹⁹ Srov. MICHALÍK, J. *Poradenství pro uživatele sociálních služeb*, s. 30.

²⁰ Tamtéž.

poradenské a preventivní.²¹ Nejdůležitější aktivitu zařízení představují volnočasové aktivity, které jsou prostředkem k sociální službě.

V Nízkoprahových zařízeních, neboli v otevřených klubech tvoří podstatnou část poskytovaných služeb skupinová sociální práce. Konkrétně v SaSM – DDM ČB je poskytována skupinová i individuální sociální práce.²² Skupinová sociální práce je zásadní a nezastupitelná a šetří čas sociálních pracovníků a zároveň nabízí různé možnosti, které individuální práce poskytnout nemůže.²³

Individuální sociální práce se poskytuje většinou v kontaktních zařízeních, aby se uživatel v tomto prostředí cítil bezpečně. V těchto zařízeních pracovníci klienty pozorují a na základě rozhovorů jsou schopni mapovat jejich problémy, skrze ně nachází účinná opatření a pomáhají jim v jejich řešení.²⁴ Individuální sociální práce zahrnuje soubor metod zaměřených na přímý kontakt s jedním klientem v zájmu vyřešení jeho problémů, přičemž se klade důraz na možné vlivy kořenící v osobnosti klienta, stejně tak i na vlivy působící v jeho okolí.²⁵ Nezbytné pro individuální práci je vypracovat individuální plán pro každého konkrétního klienta (jaký služeb a nabídek využívat). Individuální plán umožňuje sledovat postupy klienta k dosažení cílů, tedy výsledky individuální práce. Sociální pracovník získává informace o klientovi buď od něj samotného, od jeho rodiny, od příbuzných, sousedů, přátel nebo od institucí.²⁶ Podle Jany Levické jsou 4 etapy individuální sociální práce:

1. Seznámení se s případem - první kontakt s klientem

- analýza případu

- evidence

2. Sociální hodnocení - sociální hodnocení / diagnostika

- plán práce

- volba pracovních metod

---

²¹ Srov. NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*, s. 99.

²² Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Dokumenty organizace*, České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://sasmcb.cz/wp-content/download/Popis-realizace-pss-11-12.pdf>.

²³ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 153.

²⁴ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

²⁵ Srov. Státnicové otázky, *Sociální práce a sociální politika*.

²⁶ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 70.

3. Sociální intervence – jedná se o plánovaný, koordinovaný postup při řešení klientova problému, spočívá ve vedení klienta ke svépomoci, ve snaze o obnovení jeho důvěry. Způsob intervence vychází z potřeb klienta a sociální pracovník je zodpovědný za nalezení způsobů takových řešení, které budou pro klienta přínosem. Intervence se dělí na běžnou a krizovou.

4. Zakončení případu – vyřešení problémů²⁷

Skupinová sociální práce se poskytuje v otevřených klubech.²⁸ Skupiny vede sociální pracovník a členové zastávají roli terapeutů či konzultantů. Sdílejí své zkušenosti s dalšími lidmi, kteří mají podobné problémy nebo cíle. Člověku, který si připadá se svými problémy osamoceny, nebo se mu zdá, že je lidskou společností vyčleněn, přináší skupinová práce úlevu a posílí jej zjištěním, že v situaci není sám, že také někdo jiný se potýká se stejnými problémy. Skupiny dávají prostor pro výměnu názorů a myšlenek a vytváření nových pohledů na řešení problémů mezi účastníky skupiny. Ve skupině lidé získávají nové zkušenosti a učí se lepším způsobům chování. Zkušenosti účastníků jsou zdrojem síly skupiny. Ve skupině se rozvíjí ohleduplnost, laskavost a vůle k vzájemné pomoci. Tyto podněty posilují motivaci členů k aktivní práci.²⁹

1.3.1 Sociální poradenství

Poradenství je základní službou v pomáhajících profesích, tam, kde se snažíme člověka podpořit v jeho nepříznivé životní situaci a v řešení této situace.³⁰ Představuje jednou z možností, jak pomáhat klientům překonat jejich problémy, objasnit jejich cíle a nastínit, jak jich mohou dosáhnout.³¹ Poradenství se dělí na dva typy, a to základní a odborné sociální poradenství.³²

Základní sociální poradenství – osobám poskytuje hlavně informace o tom, jaké mají nároky a možnosti, jež mohou zmírnit nebo vyřešit jejich tíživou situaci. Cílem odborného poradenství je poskytnout lidem informaci co nejbližší místu jejich bydliště, pracoviště nebo zařízení, v němž se nachází. Toto poradenství může nejlépe poskytnout

---

²⁷ Srov. Státnicové otázky, *Sociální práce a sociální politika*.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 154 – 155.

³⁰ Srov. NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociální znevýhodněním*, s. 99.

³¹ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 85.

³² Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 84.

speciálně proškolený sociální pracovník a také zprostředkovává další potřebné odborné pomoci.³³

Odborné sociální poradenství – lidem, kteří chtějí řešit své problémy, poskytuje přímou pomoc. Zaměřuje se na konkrétní odbornou pomoc a řeší obtížnou situaci člověka. Nejčastěji se jedná o situace hmotné či sociální nouze. Jsou to např. lidé, kteří mají problémy v manželském nebo mezigeneračním soužití, v péči o děti, o starší a o zdravotně handicapované osoby. Bývají to většinou nestátní instituce, které zprostředkovávají odborné poradenství v sociálních službách. Patří sem mnoho profesí, jako např. sociální pracovníci, psychologové, speciální pedagogové, sociologové, v některých případech to mohou být i právníci apod. Cílem toho to poradenství je změnit uvažování a chování člověka, jenž se nachází v nějaké tíživé životní situaci a nedaří se mu to řešit vlastními silami či za pomoci rodiny.³⁴

1.3.2 Služby sociální prevence

Jde o služby, které pomáhají lidem zabránit jejich sociálnímu vyloučení. Tato služba je určená pro osoby ohrožené krizovou sociální situací a způsobem života, který vede ke konfliktu se společností, dále ohrožené sociálně znevýhodňujícím prostředím, ohrožením práv a oprávněných zájmů. Cílem této služby je chránit osoby před vznikem nežádoucích sociálních jevů a napomáhat lidem k překonání nepříznivé sociální situace, v níž se právě nacházejí.³⁵

1.3.3 Streetwork

Pojem streetwork je anglického původu a doslova v překladu znamená práce na ulici. V tomto slova smyslu se nejedná o ulici jako takovou, nýbrž o neinstitutionalizované prostředí.³⁶ Přesnou definicí streetworku je terénní sociální práce. Streetwork představuje metodu sociální práce a řadí se mezi služby sociální prevence.³⁷ Je to služba, která nabízí nízkoprahovou nabídku sociální pomoci uživatelům drog a osobám většinou mladšího věku, které žijí rizikovým způsobem života a předpokládá se, že pomoc potřebují, ale doposud nejsou v kontaktu s žádnou institucí. Tyto osoby sociální

---

³³Tamtéž.

³⁴Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 85.

³⁵Srov. CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA, *Služby sociální prevence*. Dostupné z: <http://www.charita.cz/cinnost-v-cr/sluzby-socialni-prevence/>.

³⁶ Srov. BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L., *Slabikář sociální práce na ulici*, s. 7.

³⁷Srov. *Česká asociace streetwork: Metodika, Kdo je streetworker*. Dostupné také z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=184.

pracovník neboli streetworker kontaktuje přímo v jejich přirozeném prostředí, to znamená v místech, kde se nejvíce pohybují.³⁸

A. Elich charakterizuje streetwork jako sociální práci, která nečeká, až se na ní kdokoli obrátí s problémem, ale která sama pomoc nabízí v místech, kde problémy vznikají.³⁹

Streetworker je sociální pracovník, jehož kancelář je přirozené prostředí osob, kde se potenciální uživatelé nejvíce pohybují. Úkolem streetworkera je kontaktovat osoby či skupiny, kteří jsou stylem svého života ohroženy negativními sociálními vlivy a nabídnout nebo zprostředkovat jim pomoc.⁴⁰ První kontakt streetworkera představuje nejkritičtější bod této sociální služby a často rozhoduje, jak se bude další práce s jednotlivcem, nebo skupinou vyvíjet. Existují 3 způsoby, jak navázat první kontakt:

- Aktivní – znamená přímé oslovení skupiny sociálním pracovníkem, je nezbytné, aby proběhlo na místě, kde se skupina setkává, např. pozvání na koncert.
- Pasivní – je to pravidelný pohyb sociálního pracovníka v místech, kde se skupina nejčastěji setkává a čeká se na oslovení skupinou. Sociální pracovník vedle skupiny pobývá většinou delší čas, než si získá důvěru skupiny. Ze začátku probíhá kontakt pouze očima nebo gesty a skupina pak sama určí, zda s ním vůbec kontakt naváže.
- Přes třetí osobu – sociálního pracovníka do skupiny přivede přímo člen skupiny, který se s ním zná z dřívější doby.⁴¹

1.4 Základní činnosti při poskytování sociální služby v NZDM

a) Výchovné, aktivizační a vzdělávací činnosti – zajišťují podmínky pro společensky přijatelné volnočasové aktivity, následuje pracovně výchovná práce s dětmi, nacvičují se a upevňují motorické, psychické a sociální dovednosti a schopnosti, zajišťují podmínky pro přiměřené vzdělávání.⁴²

---

³⁸Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 169.

³⁹Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 170.

⁴⁰Srov. Česká asociace streetwork: *Metodika, Kdo je streetworker*. Dostupné také z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=184.

⁴¹Srov. BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L., *Slabikář sociální práce na ulici*, s. 54.

⁴²Srov. Česká asociace streetwork, o.s. *Pojmosloví nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM)*. [online]. [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://www.ispepa.cz/docs/pojmoslovi.pdf>.

b) Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím – aktivity lépe umožňují orientaci ve vztazích, jež se odehrávají ve společenském prostředí.⁴³

c) Sociální terapeutické činnosti – poskytování sociálně terapeutických činností vede k rozvoji a k udržení osobních a sociálních schopností a dovedností, které podporují sociální začleňování osob.⁴⁴

1.5 Intervence realizované ve prospěch uživatelů v NZDM Oráč

Níže uvedené intervence vedou k naplňování individuálního plánování a k vytvoření individuálního plánu s uživatelem.

Kontaktní práce – realizuje se přímo v klubu či v kontaktním centru Máj. Také probíhá v terénu na ulici, v rodinách a ve veřejně přístupných objektech dané lokality. Tato intervence je zastupitelná pro navázání důvěry, rozvíjení spolupráce a poskytování dalších služeb.⁴⁵ Kontaktní práce má nejčastěji podobu rozhovoru.⁴⁶ V zařízení probíhá s jednotlivci a sociálními skupinami, jež nechtějí, nebo z nějakého důvodu nemohou vyhledat institucionální pomoc a předpokládá se, že tito uživatelé pomoc potřebují.

Situační intervence – je to sociálně pedagogická práce v situacích s výchovným obsahem, kdy pracovník přináší podněty a reflektuje situaci natolik, že zvyšuje důraz výchovnému efektu.⁴⁷ Nejčastěji jde o situace, které souvisejí s chováním mezi uživateli navzájem, s chováním uživatele k zařízení, nebo souvisí s porušením pravidel zařízení. Také však může jít o situaci, kdy uživatelé spolu komunikují o nějakém zajímavém tématu a sociální pracovník se přidá.

---

⁴³ Srov. Česká asociace streetwork, o.s. *Pojmoslovi nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM)*. [online]. [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://www.ispepa.cz/docs/pojmoslovi.pdf>.

⁴⁴ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

⁴⁵ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

⁴⁶ Srov. KLÍMA P. JEDLIČKA R., *Kontaktní práce.*, s. 11.

⁴⁷ Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

Doprovodné aktivity – pracovník domluví další služby v zařízení návazné péče, doprovází jej a asistuje mu při jednání v tom zařízení.⁴⁸ Ve své praxi jsem se setkala se situací, kdy pracovník doprovázel uživatele na pohovor na brigádu.

Pomoc v krizi – na základě rozhovorů s pracovníkem zařízení je klientovi nabídnut kontakt přímo s příslušným odborníkem, např. s psychologem, se speciálním pedagogem aj.⁴⁹

Práce s blízkými osobami – poradenství, informační servis poskytovaný blízkým osobám klienta (rodiče, přátelé, kamarádi) ale je realizovaný pouze s informovaným souhlasem klienta.⁵⁰ V zařízení se poskytují specifické informace nejčastěji formou letáků.

Případová práce – dlouhodobá individuální práce, jejímž cílem je splnění osobního plánu klienta. Individuální plán vyplní pracovník s klientem (Příloha č. IV.). Individuální sociální služba probíhá tímto způsobem: Klient má zájem o sociální službu a chce ji využít, proto požádá pracovníka o rozhovor, o radu a podání informace. Pracovník s ním s klientem odchází do kontaktní místnosti, kde probírají daný problém. V rámci terénní sociální práce s ním odchází na smluvené místo, kde probíhá další rozhovor, nebo zůstávají namístě, dle přání klienta. Sociální pracovník jej vyslechne, a když zjistí, že chce aktivně řešit svůj problém, vyjde mu všemi způsoby vstříc a společně hledají možná řešení. Z rozhovoru, jenž pracovník s klientem vede, by měl pracovník zjistit příčinu a identifikovat události, které k jeho vzniku vedly. V další fázi se společně s uživatelem soustředí na možnosti a způsoby řešení problému. Pracovník motivuje klienta ke změně, působí na něj tak, aby měl šanci změnit to, co je schopen změnit sám a pomáhá mu s tím, s čím pomoci potřebuje. Společně poté tvoří plán další práce (Příloha č. IV.) a uzavírají ústní dohodu (Příloha č. II.). Pracovník informuje klienta o všech právech a povinnostech, které pro něj s ústní dohody vyplývají. Při plánování průběhu sociální služby dbá pracovník na osobní cíle, potřeby, možnosti a schopnosti uživatele. Podle povahy problému a zájmu uživatele se daný problém řeší.

---

⁴⁸ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

Buď se tak děje v rámci klubu, nebo dojde k navázání kontaktu s danou službou a postupuje se podle manuálu předání do péče návazné instituce. Jednotlivé kroky pracovník zanesou do osobního spisu klienta vedeného v evidenčním programu PePa.⁵¹

Volnočasové aktivity – jde o další službu poskytovanou zařízeními. Volnočasové aktivity vychází z principů dobrovolné účasti, různorodého obsahového působení, demokratický přístup pro každého a spoluúčast. Významné jsou pro děti a pro mladé lidi, které trpí různými formami znevýhodnění.⁵²

Jde o aktivity, které nabízejí náplň volného času a tyto aktivity nespádají do jiných výkonů NZDM. Dělí se na tyto druhy:

- **Základní jednoduché instrumentální aktivity** – jsou to aktivity, jež si uživatel realizuje z vlastní vůle, přičemž pracovník jen zapůjčí vybavení. Patří sem např. poslech hudby, kreslení, nebo zhlédnutí filmů.

- **Složitější volnočasové aktivity** – tyto aktivity bývají realizovány na základě zájmu a potřeb uživatelů a bez instruktáže pracovníka. Konkrétně to může být hudební zkušebna, nebo výtvarná dílna.

- **Akce, které iniciovali sami uživatelé** – u těchto akcí dochází ke korporaci mezi uživatelem a pracovníkem. Pracovníci usilují o zvýšení organizačních dovedností uživatelů, které slouží k jejich seberealizaci.

- **Akce, které slouží ke zpestření rutiny** – do této aktivity patří například koncerty, turnaje, různé výjezdní akce. Přípravují sami pracovníci klubu a slouží k propagaci zařízení.

- **Dílňny** – u těchto aktivit je přítomen pracovník. Uživatel se může volně zapojovat do nabízených aktivit.⁵³

Služby využívané v Oráči, které jsem mohla vidět a kterých jsem se také zúčastnila, patří mezi volnočasové aktivity neboli „volnočasovky“. Klub nabízí ve svých nových prostorách širokou paletu aktivit, jako jsou např. stolní hry, kulečnick, fotbal, tělocvična, boxovací pytel, šipky, keramika, pinčes, víkendové akce, hudební

---

⁵¹ Srov. Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

⁵² Srov. HOFBAUER, B., *Děti, mládež a volný čas*, s. 95.

⁵³ Srov. Česká asociace streetwork, o.s. *Pojmoslovní nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM)*. [online]. [cit. 2016-1-20]. Dostupné z: <http://www.ispepa.cz/docs/pojmoslovi.pdf>.

zkušebna či nealkoholický bar, kde si každý může zvolit a pustit svojí hudbu. Nejvíce mě v zařízení zaujala hudebna, kde klienti zkoušeli různé písničky a melodie. O tuto hudebnu byl velký zájem a zmínění se také účastnili velkého počtu vystoupení. Volnočasové aktivity patří mezi základní aktivity klubu, protože se jedná o hlavní prostředek poskytování sociální služby. V tomto zařízení jsem měla možnost vyzkoušet všechny aktivity, které klub nabízí. Byl to nástroj, který jsem sama využívala za účelem poznání klientů a především se s nimi naučila komunikovat. Tyto aktivity mi pomohly při plnění mého cíle, který jsem si zvolila, protože komunikací jsem se klientům snažila navodit pocit sebedůvěry. Klientům jsem aktivně naslouchala a snažila jsem se komunikaci přizpůsobit k jejich individualitě.

1.6 Dobrovolnictví

Každý si pod pojmem dobrovolník – dobrovolnictví představí něco jiného. Každý z nás se stává někdy v životě dobrovolníkem, aniž by si to uvědomoval. Může to být např. pomoc příbuzným, sousedům či cizím kolemjdoucím. Ale dobrovolník v pravém slova smyslu je člověk bez nároku na finanční odměnu, který poskytuje svůj volný čas a hlavně svojí energii. Dobrovolník je vnímán jako spolehlivý pomocník, na kterého lze klást stejné nároky jako na placeného zaměstnance.⁵⁴ Dobrovolníci mohou v sociálních službách zastat mnoho užitečné práce. Mohou mezi nimi být studenti, především ti kteří se připravují na dráhu pomáhajících profesí, nezaměstnaní, kteří se snaží nějak realizovat, ženy pečující o rodinu a děti, jež nechtějí nastoupit do práce a chtějí být nějak užitečné, dále se může jednat o starší lidi, kteří se málo využítí a také to můžou být lidé, kteří při své práci nejsou v kontaktu s jinými lidmi a tento kontakt jim chybí.⁵⁵

Bez dobrovolníků by některé organizace nemohly ani fungovat. Já jsem se o tom sama přesvědčila za doby mé činnosti dobrovolníka v Oráči, kde si každého vážili a byli mu vděční za to, že nabízí svůj volný čas a energii. Za smutné ale považuji, že dobrovolníku není mnoho. Působí také ve středisku jako výchovní asistenti v jakémkoli programu, který si sami vyberou. Aktivně se podílejí na přípravě, realizaci i hodnocení jednotlivých činností.

---

⁵⁴ Srov. TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, s. 35.

⁵⁵ Srov. MATOUŠEK, O. a kol., *Metody a řízení sociální práce*, s. 61.

Koordinátor dobrovolníků řídí dobrovolnictví v organizaci a propaguje její činnost organizace, vyhledává pro ně vhodné činnosti a zařazuje dobrovolníky do chodu zařízení. Hodnotí činnosti dobrovolníků, řeší případně vzniklá nedorozumění, hledá a organizuje příležitosti k poděkování dobrovolníkům. Je kontaktní osobou mezi dobrovolníky a zaměstnanci, zpracovává kodexy práva a povinnosti dobrovolníků a vede potřebnou administrativu.⁵⁶

---

⁵⁶ Srov. TOŠNER, J, SOZANSKÁ, O., *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, s. 76.

2 Klient NZDM

V této kapitole se zaměřím na cílovou skupinu NZDM, konkrétně na mládež, která žije rizikovým způsobem života a na rodinu, kde vznikají problémy. Také se zaměřím na faktory ovlivňující rizikové chování mládeže.

Cílová skupina uživatelů NZDM jsou děti a mládež, které zažívají nepříznivé životní sociální situace. Nemohou, nebo nechtějí se zapojovat do obvyklých volnočasových aktivit, záměrně se vyhýbají odborné pomoci a péči, dávají přednost neproduktivnímu trávení volného času, tráví jej mimo rodinu či jinou sociální skupinu. Mají životní styl, díky němuž se dostávají do konfliktu, který je ohrožující pro ně samé nebo jejich okolí. Nepřicházejí s jasnou zakázkou, nebo ji nedovedou či nechtějí definovat tak, jak to vyžadují jiné typy služeb.⁵⁷

Tuto skupinu společnost vnímá, jako ohrožující a spoléhá na pomoc institucí, majících tyto mladistvé napravit.⁵⁸

Klienti z NZDM Oráč většinou žijí v neúplně rodině a jsou to nejčastěji romské děti a mládež. Mají problémy ve škole a většina z nich dosáhne jen základní vzdělání a stanou se nezaměstnanými. Všichni klienti, kteří docházejí do Oráče, také bydlí na sídlišti Máj. Měla jsem možnost potkat se i s agresivními uživateli, jež byli opakovaně z klubu vyloučeni kvůli nedodržování pravidel v zařízení stanovených i přesto, že je s nimi každý klient hned při první návštěvě seznámen. Mezi klienty Oráče paří i uživatelé závislí na návykových látkách. Někteří klienti v tomto klubu žijí životním stylem, díky němuž se dostávají do konfliktu a ohrožují sami sebe i své okolí. Někteří se nechtějí ani zapojovat do běžných volnočasových aktivit centra. V Oráči se jednalo většinou o klienty, které nic nebavilo, postávali většinu času u počítače a pouštěli hudbu.

---

⁵⁷ Srov. Česká asociace streetwork, o.s. *Pojmosloví nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM)*. [on-line]. [cit. 3. 11. 2015]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=202.

⁵⁸ Srov. SVOBODA M. Sociálně-pedagogické přístupy v práci s „neorganizovanou mládeží“ v nízkoprahových zařízeních a otevřených klubech pro děti a mládež. In KLÍMA, P., HERZOG A., KUNC S., a kol. *Kontaktní práce*, s. 58.

2.1 Mládež a rizikové chování

Existuje několik druhů rizikového chování mládeže, které se chápe jako chování problémové. Mladiství v období dospívání velice rádi riskují a experimentují a do jisté míry to může jednat o chování přirozené. Snaží se o to, aby si získali obdiv vrstevníků a dokázali, že jsou samostatní a dospělí.⁵⁹

Rizikové chování je způsobeno sociálně patologickými jevy a je charakterizováno nezdravým životním stylem, porušováním sociálních norem, zákonů a etických hodnot. Sociálně patologické jevy nejsou nahodilé, ale mají své příčiny vztahující se k mnoha prvkům prostředí, v němž jedinec žije.⁶⁰

2.2 Faktory ovlivňující rizikové chování mládeže

Důležitým úkolem každého dítěte je zařazení se do společnosti a převzetí úkolu a pravidel dané společnosti. Tento úkol se nazývá socializace. Socializace v širším slova smyslu zahrnuje formování a růst jedince pod vlivem rozmanitých vnějších podnětů, včetně lidských činností, které nazýváme výchovou. Termín výchova vyjadřuje cílevědomé a soustavné působení rodičů, učitelů a dalších výchovných činitelů.⁶¹

Mezi hlavní faktory patří neodmyslitelně rodina, škola, vrstevníci a v neposlední řadě také media. Rodina je hlavním činitelem socializace už v raném dětství a od té doby má významný vliv na vývoj a sebepojetí jedince. Jak dítě roste, potlačuje obsahy, které vytvářely zkušenost s rodiči, či s vrstevníky. Dítě je také ovlivňováno vzory, s nimiž se setkává v rámci televizních pořadů.⁶²

Vliv rodiny

V současnosti lze v našem civilizačním okruhu označit rodinu za instituci rizikovou, nestabilní a křehkou. Někteří lidé mají dnes možnost svobodně volit řadu sociálních příslušností, přičemž hlavní povahu mezi nimi má pozice na trhu práce. Práce se totiž

---

⁵⁹ Srov. ROZEHNALOVÁ, M., *Rizikové chování dospívajících a jeho prevence: 2..odborný seminář*, s. 9.

⁶⁰ Srov. POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., TOMITO, A., *Prevence sociálně patologických jevů*, s. 9.

⁶¹ Srov. JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J., *Děti a mládež v obtížných životních situacích*, s. 15.

⁶² Tamtéž

pro některé jedince stává bezpečným útočištěm ve stejném smyslu, jako byla před průmyslovou revolucí rodina. Práce se stala velkou konkurentkou rodiny.⁶³

Socializační funkce rodiny chápeme jako velice široké, jednak zajišťuje uspokojování biologických potřeb dítěte, zajišťuje podmínky pro jeho růst a připravuje jej také na přijetí rolí a vzorů jednání. Z tohoto základu se rozvíjí vědomě řízená výchova dítěte. To znamená, že se utváří návyky, sebekontrola, učení, přijetí disciplíny, očekávání odměn či trestů. Dítě se učí z rodiny a to buď přímo, nebo nápodobou jednání rodičů.⁶⁴ Mechanizmy, které vyvolávají rizikový vývin dítěte, jsou z velké části mechanismy jeho upevnění. Stane se tak, pokud rizikový vývin vznikl jako jeden z prostředků zachování rovnováhy rodinného systému. Dalo by se říci, že rodina jej svým způsobem potřebuje a pěstuje si jej. Činí tak například systém odměn a trestů.⁶⁵

Děti, které vyrůstají v neúplných rodinách, jsou nejvíce ohroženy. A takových dětí stále přibývá. Přibývá dětí vychovaných nevlastními rodiči a zvyšuje se také i počet sociálních sirotků, tedy dětí, jež sice mají biologické rodiče, ti ale nejsou schopni nebo ochotni o dítě pečovat.⁶⁶ Zdroj nepříznivých vlivů mohou představovat rodiče v rozvodové situaci nebo podmínky, v nichž rodina žije, např. netopí se v bytě, dítě nemá dostatečné oblečení a jídlo.⁶⁷

Vliv vrstevníků

Vliv vrstevníků jako činitelů socializace stoupá v období adolescence. Způsob, jakým jedinec hodnotí sám sebe, závisí výrazně na tom, zda je akceptován vrstevnickou skupinou, nikoliv školou jako širším společenským celkem.⁶⁸ Mladí tvoří vlastní kulturu, která plní dvě funkce: usnadňuje adaptaci mladých na svět dospělých a ventiluje odpor a napětí. Pokud se skupina mladých liší od ostatních vrstevníků, pak o takové skupině hovoříme jako o subkultuře. Může to být například skupina sportovních fanoušků, fanoušci některých hudebních skupin nebo náboženské skupiny. Bohužel se u

---

⁶³ Srov. MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 12.

⁶⁴ Srov. JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J., *Děti a mládež v obtížných životních situacích*, s. 38.

⁶⁵ Srov. LABÁTH, V. a kol., *Riziková mládež*, s. 101.

⁶⁶ Srov. MATOUŠEK, O. a kol., *Metody a řízení sociální práce*, s. 182.

⁶⁷ Srov. MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. a kol., *Podpora rodiny*, s. 93.

⁶⁸ Srov. JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J., *Děti a mládež v obtížných životních situacích*, s. 45.

nich ale objevují sociální deviace jako jsou drogy, vandalismus, rasismus a odpor k práci.⁶⁹

Vliv školy

Škola je poskytovatelem mnoha podnětů a informací. Dítě se ve škole může setkat jak s pozitivními, tak i s negativními jevy. Mezi negativní jevy může patřit například šikana, sexuální zneužívání a záškoláctví a právě zde má dítě možnost se těchto negativních jevů účastnit. Školy nesou značnou odpovědnost za přípravu mladých lidí pro svět práce. Postava učitele se stává velmi důležitou, protože právě on může svým jednáním ovlivnit jednání žáků. Jestliže nastanou nějaké potíže, právě učitel by měl být schopen dát dětem i rodičům doporučení, jak danou situaci řešit.⁷⁰

---

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Srov. JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J., *Děti a mládež v obtížných životních situacích*, s. 46.

3 Pohled vybraných uživatelů NZDM Oráč

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak na základě teoretických poznatků a výsledků výzkumu napomáhají sociální služby uživatelům NZDM Oráč v jejich životní situaci. Proto se třetí kapitola věnuje rozhovorům uskutečněným na dané téma v SaSM-DDMČB.

Výzkumná otázka byla zvolena: Jak sociální služba NZDM napomáhá uživatelům v jejich životní situaci?

3.1 Metodologie výzkumu

Ke sběru informací byla využita kvalitativní metoda výzkumu pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Kvalitativní výzkum se provádí za pomoci dlouhého a podrobnějšího zkoumání terénu či skupiny jedinců.⁷¹ Rozhovory byly realizovány podle návodu. Jedná se o metodu, kdy si výzkumník připraví seznam otázek či témat, které je v rámci rozhovorů nutno probrat. Tato metoda má zajistit, že se skutečně tazatel dostane ke všem tématům. Záleží na tazateli, v jakém pořadí získává informace, jež daný problém objasní. Má veškerou volnost přizpůsobit se dané situaci.⁷² Při rozhovoru byly využity tři okruhy otázek (Příloha č. I.), k nimž byly vytvořeny podotázky. Pro bližší popis respondentů se použily identifikační otázky zaměřující se na pohlaví, věk, školu (práci) a rodinný stav. Otevřené otázky se zaměřovaly na témata sociálních změn uživatelů při dlouhodobé návštěvě zařízení.

Kvalitativní výzkum se po dlouhém a podrobnějším zkoumání jedinců realizuje na rodinné vztahy a vztahy uživatelů k sociální službě, kterou zařízení nabízí. Výzkumník se zaměřuje na sociální služby, nabízené zařízením, na to, jak napomáhá zlepšit kvalitu života uživatelům. Pozornost je také věnována volnočasovým aktivitám, které jsou prostředkem k sociálním službám.⁷³

3.2 Zkoumaný soubor

K realizaci výzkumu bylo vybráno sedm respondentů. Tito respondenti byli vybráni na základě těchto kritérií:

---

⁷¹Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 51.

⁷²Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 174.

⁷³Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 52.

- uživatelé, které využívají služeb NZDM Oráč
- do zařízení dochází minimálně 2 roky

Věk a pohlaví nehrály při výběru žádnou roli. Vybrané respondenty tvořilo 5 chlapců a 2 dívky.

3.3 Realizace výzkumu

Po domluvě s koordinátorem dobrovolníků jsem začala do SaSM – DDM ČB docházet pravidelně 2x týdně. V zařízení jsem začala dělat dobrovolníka a to přímo v Klubu Oráč, který je jedním z nabízených programů SaSM – DDM ČB. Při pohovoru s koordinátorem jsem byla seznámena s prostory a vybavením zařízení. Při první návštěvě Klubu Oráč jsem si povídala s vedoucím sociálním pracovníkem, který mi poskytl základní informace ohledně střediska a také informace o samotných klientech, jež byli dlouhodobí pravidelní návštěvníci Klubu Oráč. Při druhé návštěvě jsem se začala zapojovat do volnočasových aktivit, ty mi pomohly se postupně seznámit s návštěvníky centra. S každou další návštěvou jsem poznávala více a více klientu. Postupem času mě sami začali oslovovat, ať se účastním volnočasových aktivit. Při každé návštěvě jsem měla možnost mapovat terén a realizovat si postupně výběr respondentů pro svůj výzkum. Respondenty jsem si vybírala na základě daných kritérií. Každého vybraného respondenta jsem seznámila s tématem a s cílem mé práce. Na základě souhlasu respondentů byl s každým vytvořen individuální rozhovor. Rozhovory proběhly v měsíci květen a červen 2015. S každým uživatelem jsem se předem domluvila a rozhovory byly uskutečněny přímo v zařízení v Komunitním centru Máj. Zde mi byla pro mou práci poskytnuta přednášková místnost. Na každý rozhovor jsem se důkladně připravila. Měla sem připraveny psací potřeby a především záznamové zařízení. Rozhovory představovaly asi půlhodinovou schůzku s každým respondentem, ale toto bylo dost individuální, každý jedinec se jevil jako jinak komunikativní s jejich výpovědí se co do rozsahu značně lišily.

Pro přenesení rozhovorů byla využita technika transkripce, konkrétně technika shrnujícího protokolu. Transkripce znamená, že je to proces z řečnického projevu do písemné podoby, který je velice náročný, ale pro podrobnější vyhodnocování

transkripce je podmínkou.⁷⁴ Za techniku shrnujícího protokolu se označuje taková technika, která nezachovává celý text, protože se předpokládá, že některá místa v textu pro výzkum nejsou významná, takže se ihned při poslechu z nahrávacího zařízení provádí shrnutí. Děje se tak technikami kvalitativní obsahové analýzy.⁷⁵

---

⁷⁴ Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 209.

⁷⁵ Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 210.

3.4 Výsledky výzkumu

Na základě kvalitativního výzkumu byly zjištěny následující informace. Pro zachování anonymity jsou respondenti popisovány pod určitými písmeny.

Respondent A

Statut respondenta

Respondent A je osmnáctiletý chlapec z Českých Budějovic, který studuje druhý ročník středního odborného učiliště, obor automechanik. Bydlí s matkou a má 10 sourozenců. S otcem se jeho matka rozvedla, když byl chlapec ještě malý a neudrhuje s ním žádný kontakt. Jeho koníčkem je kulečník.

Návštěva NZDM

Do NZDM začal docházet, když se o něm dozvěděl od svých kamarádů bydlících na sídlišti Máj, stejně jako respondent. K návštěvě ho přivedla zvědavost a hlavně touha poznat nové lidi. Poprvé šel do klubu s kamarády, od kterých se o klubu dozvěděl a kteří už klub déle navštěvují. Sám dobrovolně by o návštěvě nikdy neuvažoval, ale díky kamarádům, kteří na něj mají podstatný vliv, se rozhodl pro návštěvu klubu. Doma se svěřil matce, ta souhlasila, ba dokonce byla i nadšená, že bude lépe trávit volný čas a nebude chodit za školu. Chlapec se svěřil, že měl ve škole problémy a hrozilo mu i opakování ročníku.

Vliv sociální služby v NZDM v klubu Oráč

Respondent vnímá sociální službu jako velice přínosnou. Právě v tomto zařízení mu pomohli s problémy ve škole. Při prvním kontaktu se sociálním pracovníkem s ním byla uzavřena ústní dohoda o poskytování sociální služby (Příloha II.). Sociální pracovník mu poskytl veškeré informace o zařízení a také o službách, které klub nabízí. S Respondentem byl vytvořen individuální plán s cílem zlepšení školního prospěchu. Chlapec klub navštěvuje nyní již 4 roky, od osmé třídy základní školy, když mu bylo 14 let. V té době neměl ani tušení na jakou střední školu se přihlásit. Chlapec se svěřil, že neměl v plánu ani střední školu studovat, chápal studium jako ztrátu času. Chlapec v zařízení využívá službu sociální poradenství s klíčovým pracovníkem, který byl zároveň vedoucím sociálním pracovníkem. Od první návštěvy pocítil změny ve svém chování a zaměřil se na školu, jež chce dokončit a poté si chce najít zaměstnání jako

automechanik. Chlapec si zde našel dva velmi dobré kamarády, s nimiž se schází i mimo klub. Dobrovolníky i sociální pracovníky v klubu vnímá dobře, zejména dobrovolníci, kterých se tu vystřídá poměrně velký počet, na něj mají pozitivní vliv. Jak, sám tvrdí s dobrovolníky si vždy rád popovídá a se sociálními pracovníky spíše řeší své problémy, pokud potřebuje poradit a pomoci, obrátí se na svého klíčového pracovníka. Doposud se zde podle svých slov neseťkal s pracovníkem či dobrovolníkem, který by nebyl fajn.

Vliv prostředí klubu Oráč

Jako jedinou zápornou věc co se týče klubu vidí chlapec ve změně jeho sídla. Prakticky 3 roky navštěvoval klub Oráč, který se nacházel v městské části Čtyři Dvory a to se nyní nachází v nové moderní budově v KC Máj. Respondent se lépe cítil ve staré budově, bylo to tam prý lepší, než tady na Máji. Ve změně vedoucích pracovníků nevidí problém. Jen si podle svých slov na nového vedoucí pracovníka musel nějakou dobu zvykat, ale nevadilo mu to. Když šel chlapec poprvé do zařízení, tak měl stanovený cíl v tom, že chtěl poznat nové lidi, ale zejména se chtěl zlepšit v prospěchu ve škole a v chování obecně. Chlapci se podařilo úspěšně dosáhnout těchto stanových cílů. A nyní má již nové stanovené cíle. Úspěšně dokončit střední školu a najít si zaměstnání.

Respondent B

Statut respondenta

Respondent B je patnáctiletý chlapec, kterému brzo bude šestnáct let a bydlí u babičky v Českých Budějovicích. Jeho otec je nevlastní a jeho matka těhotná. Chlapec navštěvuje 9. třídu základní školy. Sourozence nemá zatím žádné.

Návštěva NZDM

K návštěvě ho přiměl kamarád, se kterým také poprvé do zařízení přišel. Z rozhovoru s chlapcem vyplynulo, že matka o něj nejví zájem a žije si nový život s přítelem, se kterým čeká dítě. S babičkou, s níž žije, příliš dobrý vztah nemá, proto s ní ani návštěvu klubu neprojednával. Chlapec se svěřil, že byl psychicky týraný od přítele jeho matky,

příčemž byl v kontaktu s orgánem sociálně-právní ochrany dětí a poté byl svěřen do péče babičky. Chlapec často utíkal z domova, měl potíže se soustředěním, zhoršil se ve školním prospěchu a měl neomluvené absence. Respondent B se projevuje agresivně vůči ostatním.

Vliv sociální služby v NZDM v klubu Oráč

Při prvním kontaktu sociálního pracovníka s chlapcem byla sepsána smlouva a byl s ním vytvořen individuální plán. Respondent se zmínil klíčovému pracovníkovi, že zbil jednoho chlapce, který následkem toho pobývá v nemocnici. V rámci sociálního poradenství se sociální pracovník zajímal o důvody jeho jednání a vysvětlil mu, že je potřeba přiměřená obrana ale, že by neměl užívat síly, dokud to není nutné. Sociální pracovník mluvil s chlapcem o trávení volného času, o dobrovolnicích a o tom jakou mají v zařízení činnost. Chlapec navštěvuje klub 3 roky a od první návštěvy se zmírnilo jeho agresivní chování, které si sám uvědomoval. V klubu si našel mnoho nových kamarádů, které vidá i mimo klub a účastní se společenských akcí, které Salesiánské středisko pořádá. Chlapec se v klubu naučil rapovat, což ho velmi baví a chce se mu věnovat i do budoucna. K rapu jej přivedl klíčový pracovník a také se díky tomu, že se mu věnoval ve svém volném čase, zmírnilo, ba dokonce ustoupilo jeho agresivní chování vůči ostatním. Respondent má velice dobrý vztah s pracovníky v zařízení, ale hůře komunikuje s dobrovolníky a s praktikanty, k nimž nemá takovou důvěru.

Vliv prostředí klubu Oráč

Změnu prostředí klubu vidí chlapec jako ne příliš pozitivní. Nové prostředí zařízení mu nevadí, ale staré prostředí ve Čtyřech Dvorech prý bylo lepší. Chlapec dodal, že v nové budově se nabízí více možností volnočasových aktivit, to chápe jako pozitivní na KC Máj. Změny sociálních pracovníků mu vadí, ale prý se na ně dá zvyknout. Spíše byl dva roky zvyklý, že vedoucí sociální pracovník byl muž, třetí rok se pracovník změnil a vedoucím se stala žena. Chlapec podotknul, že s pracovníkem mužského pohlaví si může popovídat důvěrněji a k ženě takovou důvěru nemá. Když šel chlapec do klubu poprvé, uvědomoval si své agresivní chování vůči ostatním, takže jeho cílem, jehož chtěl dosáhnout, bylo zbavit se agresivního chování a to se mu podařilo, cíl byl splněn. Nyní byl s chlapcem vytvořen nový individuální plán s novým cílem. Stanovil si za něj úspěšné dokončení střední školy.

Respondent C

Statut respondenta

Respondent C je sedmnáctiletý chlapec z Českých Budějovic. Chlapec studuje druhým ročníkem Střední průmyslovou školu automobilní a technickou. Bydlí s rodiči a má 5 sourozenců, čtyři sestry a jednoho bratra. Respondent je ze sourozenců nejmladší.

Návštěva NZDM

K myšlence návštěvy centra jej přivedli kamarádi z Máje. Jako důvod toho, že do něj začne docházet, uvádí přítomnost dívek, které zařízení navštěvují. Dalším důvodem, jak chlapec vypověděl, bylo také přání sehnat si brigádu, kterou do té doby nikdy neměl. Rodičům se doma svěřil, ale nějak moc je to prý situace nezajímala, otec podotkl, že je to dobře, že se alespoň nebude “flákat“ na ulici.

Vliv sociální služby v NZDM v klubu Oráč

Respondent vnímá službu v zařízení jako prospěšnou, protože mu pracovníci pomohli najít si brigádu, což by se jemu samotnému asi nepodařilo. Chlapec klub Oráč nyní navštěvuje 3 roky. Při prvním kontaktu s ním pracovník sepsal dotazník a poté vytvořil individuální plán s cílem najít brigádu. Byla využita služba situační intervence. Jeho klíčový sociální pracovník mu pomohl najít personální agenturu, u které zjistili, co vše potřebuje k sehnání brigády. Sociální pracovník také založil s respondentem e-mail, na základě získaných informací sestavili společně životopis a sepsali motivační dopis, jenž poté rozesílali požadovaným organizacím. Pracovník chlapci ukázal na jakých webových stránkách má vhodnou brigádu hledat a poradil, aby zaslal svůj životopis na základě toho, která nabídka jej nejvíce zaujala. Sociální pracovník se jej snažil motivovat, aby svoji e-mailovou schránku kontroloval a odepisoval na odpovědi.

Vliv prostředí klubu Oráč

Pracovníci i dobrovolníci podle chlapce působí kamarádsky. Velice si chválil sociálního pracovníka, jenž mu pomohl najít si brigádu, kterou také našel a už tam chodí skoro rok. K tomuto konkrétnímu pracovníkovi si vytvořil důvěru a svěřoval se mu s veškerými problémy, jak ve škole, tak s problémy v rodině. Letos, kdy se pracovníci změnili a jeho klíčový pracovník odešel, tak už to prý podle chlapce není takový, jako dřív. Nějakou

dobu to trvalo, ale na nového vedoucího pracovníka si nakonec zvykl. Na změnu prostředí centra reagoval chlapec negativně. Ve staré budově se mu líbilo víc a charakterizoval to prohlášením, že “teď v nové budově je více schodů, je to všechno spojený u sebe, kdežto ve staré budově byly větší místnosti.” Chlapci se podařilo dosáhnout cíle, který si zvolil.

Respondent D

Statut respondenta

Respondent D představuje dívku opět z Českých Budějovic, které je třináct let. Navštěvuje základní školu na Máji. Bydlí s oběma rodiči a má mladší sestru. Jejím koníčkem je zpěv a tanec.

Návštěva NZDM

O klubu se dozvěděla od kamarádky, která na sociální síti facebook sdílela příspěvek o aktivitě klubu a dost ji to zaujalo, tak byla prý zvědavá a prohlédla si další fotky. Po zhlédnutí fotek se na návštěvu moc těšila a zajímalo jí, jestli to tam bude doopravdy vypadat, jak na těch fotkách na internetu. Když do klubu přišla poprvé, tak to tam vypadalo, jak na fotkách, moc se jí to zalíbilo. Bylo tam spousta věcí, skvělý hry, hudební nástroje, fotbálek, kulečnick, atd. Byli tam věci, které by jí matka nikdy nemohla koupit. Doma se svěřila o návštěvě klubu matce, které to bylo docela jedno.

Vliv sociální služby v NZDM Oráč

Vliv této služby vnímá dobře, protože jí v klubu pomáhají s úkoly do školy. Když potřebuje tak na klubu udělá úkol, nebo referát. Dívka se svěřila, že je to pro ni lepší, když dělá úkoly do školy na klubu, protože doma je jich hodně a matka na ní s doučováním nemá čas. Respondentka přiznala, že díky doučování, kterého se pravidelně účastní na klubu, nemá ve škole žádnou pětku. Dívka se účastní přednášek, které se konají jednou týdně na klubu přímo s ředitelem zařízení. Každá přednáška je na nějaké určité téma. V zařízení se seznámila se spousty lidmi a našla si tam i kamarádku, se kterou se velice sblížila a schází se s ní i mimo klub. Dobrovolníky vnímá stejně jako sociální pracovníky, protože jí pomáhají s doučováním.

Vliv prostředí klubu Oráč

Změnu prostředí nijak zvlášť nevnímá. Dívka se světila, že jí je to jedno, i možná se jí víc líbí v nových prostorách KC Máj. Zmínila se, že v nové budově je více světla a líbí se jí, že je to tam moderní. Ráda se účastní různých soutěží, které klub organizuje. Je ráda, že takový místo v Českých Budějovicích je. Změny vedoucích pracovníků se jí nijak zvlášť nedotkly. Když šla do klubu, tak měla jasný cíl a to, že by se chtěla zlepšit ve škole, díky doučování, které zařízení nabízí, když na ní matka doma nemá čas. Její cíl je, že chce zkusit přijímačky na střední školu a pomocí pracovníku se na ně připravit.

Respondent E

Statut respondenta

Respondent E je šestnáctiletý chlapec, který studuje Střední obchodní školu v prvním ročníku. Rodiče jsou rozvedení, ale s otcem se moc nenavštěvuje. Bydlí s matkou, babičkou a starším bratrem. Jeho největším koníčkem je tanec a rap.

Návštěva NZDM

K návštěvě ho přivedl leták, který viděl v městské hromadně dopravě. Zaujalo ho to natolik, že se rozhodl k návštěvě. Návštěvu zařízení doma neprojednával, prý k tomu neměl důvod. Do zařízení šel poprvé sám a nevěděl co od něj očekávat, ale šel tam s jasným cílem. Za cíl si zvolil, že by chtěl pokročit v hudbě a chtěl by být slavný. Respondent rád rapuje a účastní se různých soutěží. S uživatelem byla sepsána smlouva a byl s ním vytvořen individuální plán.

Vliv sociální služby v klubu Oráč

Respondent tuto službu vnímá velice dobře. Do zařízení dochází už 2 roky. Jeho klíčový pracovník mu pomohl k dosažení jeho cíle. Pomáhal mu nahrávat písničky a poradil mu, ať je zveřejňuje prostřednictvím internetu. Uživatel v zařízení nejčastěji navštěvuje hudebnu. Asi po roce se respondent dobře umístil v hudební soutěži a dostal nabídku na nahrávání a účastnil se dalších soutěží. Jako hlavní změnu od první návštěvy pocítil, že se dostal dál v hudbě. Nebýt pracovníků, konkrétně jednoho pracovníka, tak by se nikdy nedostal tam, kde teď je. V zařízení si našel kamaráda, se kterým se schází na klubu

v hudebně a společně nacvičují písničky, se kterými se účastní různých soutěží. S dobrovolníky si velice rozumí, zvláště s chlapci dobrovolníky, které rozumí hudbě a společně si o hudbě povídají.

Vliv prostředí klubu Oráč

Chlapec se svěřil, že když byl Oráč ve staré budově, že se mu tam líbilo víc, protože tam prý místnosti byli více oddělený. Ale na novou budovu KC Máj si prý zvykl. Změny pracovníků vnímá hůř, jak změnu prostředí. Na vedoucího pracovníka byl velmi zvyklý a svěřil se, že mu chybí, protože právě on mu pomohl zveřejnit písničky a dokonce mu i vyhledat soutěž, ve které se dobře umístil. Když šel do klubu poprvé, tak jeho stanovený cíl byl jasný a to dostat se v hudbě dál. Jeho cíl se postupně naplňuje.

Respondent F

Statut respondenta

Respondent F je sedmnáctiletý chlapec, který studuje 2. ročník oboru kuchař číšník. Bydlí s matkou i s otcem. Chlapec má 2 sourozence a to 2 starší sestry. Jeho největším koníčkem je fotbal.

Návštěva NZDM

O zařízení se dozvěděl od matky, která ho přiměla, aby zařízení navštěvoval kvůli jeho problémovému a agresivnímu chování. Uživatel s návštěvou zařízení neměl problém, protože má spoustu kamarádu a některé z nich zařízení také navštěvují. Zařízení navštěvuje skoro 3 roky. Poprvé šel do zařízení s kamarády, i když jeho matka chtěla jít s ním, ale výslovně si to nepřál, prý aby mu nedělala ostudu. Svoje agresivní chování si neuvědomoval a od zařízení očekával zábavu s kamarády, jak se svěřil.

Vliv sociální služby v NZDM Oráč

S respondentem byla uzavřena ústní dohoda o poskytování služby (Příloha II.). Byl s ním vytvořen individuální cíl na zlepšení chování a byl mu přidělen klíčový pracovník. Respondent se svěřil klíčovému pracovníkovi, že chodil za školu a ve škole

byl obviněn ze zničení školního majetku, ale on sám tvrdil, že nic neudělal. Uživatel měl doma problémy. Svěřil se, že matka chtěla zavolat kurátorce a poslat ho do výchovného ústavu. Klíčový pracovník mu moc pomohl, protože ho uklidnil a všechno mu vysvětlil. Pracovník sám zavolał kurátorce a ta mu řekla, že je s rodinou v kontaktu. Respondent se svěřil, že v tu chvíli si uvědomil situaci, ve které se nachází a v žádném případě nechce skončit v ústavu. Respondent začal s klíčovým pracovníkem spolupracovat a časem se zlepšila situace v rodině. Uživatel za dobu, co navštěvuje zařízení, měl konflikt s jedním členem klubu. Konkrétně byl agresivní, přičemž mu jeho klíčový pracovník vysvětlil, že to chování je protiprávní a vysvětlil mu, jaké by z toho mohly být důsledky. Uživatel se v zařízení seznámil s novými lidmi, kteří bydlí stejně jako on na Máji, proto se stýkají i mimo klub. Respondent se svěřil, že dobrovolníci na něj nijak zvlášť nepůsobí, vnímá je stejně jako ostatní sociální pracovníky.

Vliv prostředí klubu Oráč

Jak už bylo zmíněno výše, tak uživatel zařízení navštěvuje necelé tři roky, přičemž, když začínal, tak chodil do starého zařízení, kde se nacházel klub Oráč. Změna prostředí mu prý nevádí, spíše to uvítal v tom, že to má blíž k bydlišti. Velice si pochvaluje sportovní hřiště, které je v nové budově v KC Máj a hudebnu, ve které se učí hrát na bicí. Změny sociálních pracovníků zas tak moc dobře nevnímá, jak změnu prostředí. Byl zvyklý na bývalého vedoucího sociální pracovníka, který mu velice pomohl, když měl problémy v rodině a na nového vedoucího si prý postupně zvyká. Když šel do zařízení poprvé, tak stanovený cíl žádný neměl, prý jsem šel kvůli matce, která ho donutila, protože už si s ním nevěděla rady. Ale postupem času si začal uvědomovat své agresivní chování, které se za tu dobu velice zmírnilo.

Respondent G

Statut respondenta

Respondent G je šestnáctiletá dívka, která studuje 1. ročník střední školy obchodní. Bydlí s matkou a s mladší sestrou. Jejím největším koníčkem je trávení volného času s nejlepší kamarádkou. Její nejlepší kamarádka je respondent D.

Návštěva NZDM

O zařízení se dozvěděla od kamarádky, se kterou tam poprvé šla a začala ho navštěvovat z důvodu efektivního trávení volného času se svými kamarády. S rodiči o návštěvě vůbec nemluvila, protože to bylo v období, kdy se v jejich rodině objevil problém, matka po dlouholetém manželství požádala o rozvod. Tak to byl hlavní důvod, proč začala klub navštěvovat, protože raději byla všude jinde, než doma. Respondentka se svěřila, že to bylo hodně špatné období, kterým si musela projít. Rozvod v jejich rodině byl nečekanou událostí a na dívku měla nová situace velmi negativní dopad, zhoršil se jí prospěch ve škole a najednou nezvládala věci, se kterými si dříve poradila. Dívku také lákala návštěva klubu díky nabízených volnočasovým aktivitám.

Vliv sociální služby v NZDM Oráč

Na dívku působí velice kladně, když byla v těžké situaci, tak pomoc našla právě tady v klubu, jak sama povídá. Hodně jí pomohl rozhovor s jejím klíčovým sociálním pracovníkem, když se mohla rozpovídat, byla ráda, že se mohla někomu svěřit se svými pocity, rodiče viděli jen sebe a nezajímali se o to, co prožívá jejich dcera. V zařízení začala dívka docházet na doučování školní látky, kterou ve svém těžkém období nezvládala, ale díky doučování se po čase dala opět do formy. Zařízení navštěvuje 2 roky a dívce dalo mnohem víc, než původně očekávala, volnočasové aktivity se staly prostředkem k vyhledání pomoci, protože právě tyto aktivity usnadňují přiblížit se k uživateli a navázání důvěry pro další práci. Právě při volnočasových aktivitách přijde do kontaktu s dobrovolníky, které na ní působí velice kladně a moc ráda si s nimi popovídá.

Vliv prostředí klubu Oráč

Dívka změnu nijak zvlášť nevnímala, vlastně jí to bylo celkem jedno. Ale svěřila se, že ve staré budově se jí líbilo víc. Za to změny vedoucích sociálních pracovníků se jí velice dotkly, protože byla zvyklá na klíčového pracovníka, ke kterému si vytvořila důvěru a který jí vždy uměl poradit. Na nového vedoucího pracovníka si prý ale zvykla. Když šla do klubu poprvé, tak stanovený cíl žádný neměla, protože důvod návštěvy byl hlavně ten, že nemusela být doma. Do klubu chodí moc ráda a stanovila si cíl, že by se chtěla dostat na střední školu.

Diskuze

Vzhledem k tomu, že v realizovaném výzkumu vyšlo, že pouze jeden vyhledal zařízení z vlastní iniciativy, je možné zmínit fakt, že je velmi těžké až skoro nepředstavitelné, aby mladý člověk, který nemá podporu v rodině, dokázal při řešení svého problému vyhledat sám z vlastní vůle institucionální odbornou pomoc. Pro děti a mládež je velmi rozhodující anonymita, důvěra a bezpečné prostředí, protože mají strach z vyzrazení jejich problému okolí, tak se raději na pomoc odborné instituce neobracejí.⁷⁶ Po splnění podmínek, které má zařízení stanoveno se uživatelem o službu vyplní Ústní dohoda o poskytování služby (Příloha č.II.), Income dotazník (Příloha č.III.) a Individuální plán (Příloha č.IV.). Po souhlasu SaSM – DDM ČB se tyto dokumenty nachází v přílohách této bakalářské práce.

Pro 5 uživatelů NZDM Oráč (z celkového počtu 7 oslovených) je motivací k návštěvě klubu možnost setkání s kamarády, kteří jsou také klienti klubu a poznat nové lidi. Návštěva zařízení je pro ně příjemnější varianta, jak trávit svůj volný čas. Z dotázaných respondentů, pouze 2 klienti motivuje k návštěvě klubu nabídka nějaké formy pomoci s jejich problémy. Z těchto 2 uživatelů, byl jen 1, který vyhledal zařízení ze svojí vlastní iniciativy.

Z celkového počtu dotazovaných si 3 uživatelé, díky individuálnímu plánování zlepšili prospěch ve škole. Konkrétně respondentka G, která procházela velmi těžkou životní situací, a to rozvodem svých rodičů měl rozvod negativní dopad na její psychiku a to se odrazilo na prospěchu ve škole. 2 respondenti měli problém s agresivním chováním. U těchto klientů se podařilo agresivního chování zbavit díky sociálně pedagogické práci tzv. situační intervenci. Děti, které se agresivně chovají, většinou vyrůstají v rodině, kde je násilí a hrubá síla na každodenním pořádku. Často to bývají děti, na které jsou rodiče nepřiměřeně přísné a jsou krutě trestané.⁷⁷

Klienti vyhledávají NZDM Oráč výhradně za účelem využití volného času, konkrétně široká škála nabízených volnočasových aktivit. Vyhledávání zábavy a volnočasových aktivit je přirozeným jevem v našem životě. Člověk je společenským tvorem a je jasné, že pokud by si měl vybrat mezi volnočasovými aktivitami se svými

---

⁷⁶ Srov. JEDLIČKA, R. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*, s. 368 – 369.

⁷⁷ Srov. LABÁTH, V., a kol. *Riziková mládež*, s. 20.

přáteli, nebo sedět někde doma v koutě o samotě, většina z nás by si určitě vybrala tu první možnost.⁷⁸

V Komunitním centru Máj jsou nejčastěji vyhledávanými následující činnosti: stolní tenis, počítač s internetem, stolní tenis, sportovní aktivit, společenské stolní hry, hudební zkušebna, ve které je možnost hrát na hudební nástroje, výtvarná dílna a tanec, který probíhá v tělocvičně. Díky volnočasovým aktivitám se lze snadněji a účinněji přiblížit ke klientovi a navázání důvěry pro další práce je efektivnější. Hlavním důvodem k návštěvě klubu ze strany klientů je především využití volného času. Z pedagogického hlediska by mělo ovlivňování volného času podporovat aktivitu dětí a mládeže, poskytovat prostor pro jejich uspokojování potřeby nových dojmů, seberealizace, kladné citové odezvy, ale i poskytovat pocit bezpečí a jistoty.⁷⁹

Jedna z otázek týkající se vlivu prostředí zařízení zjišťovala, jak na uživatele působila změna z důvodu přestěhování klubu na jiné místo. 5 uživatelů tuto změnu vnímá negativně, shodly se, že v bývalé budově, která se nacházela na Čtyrech Dvorech se jim líbilo víc, z důvodů většího oddělení místností.

Myslím si, že NZDM Oráč, které je součástí SaSM – DDM ČB má ve městě vybudované pevné kořeny a stálé klienty, které díky docházení do tohoto zařízení mají možnost prožívat hezké chvíle v příjemném prostředí mezi svými vrstevníky a kamarády. Tento klub je místem, kde se mohou děti a mladiství svěřit se svými problémy. Pro České Budějovice, konkrétně pro sídliště Máj je NZDM Oráč velkým přínosem v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

---

⁷⁸ Srov. ELDORÁDO. *Volný čas dětí* [online]. [cit. 10. února 2011]. Dostupné na <<http://eldorado.unas.cz/olnycasdeti.htm>>.

⁷⁹ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*, s. 28.

Závěr

Cílem práce bylo zjistit, jak na základě teoretických poznatků a realizovaného výzkumu pomáhá sociální služba uživatelům, které využívají služeb NZDM. Cíl byl doplněn výzkumnou otázkou: Jak sociální služba NZDM napomáhá uživatelům v jejich obtížné životní situaci.

Výzkum byl zaměřen na to, co vede klienty v zařízení k jejich návštěvě a jak uživatelům sociální služby pomáhá NZDM. Výzkum byl proveden v Českých Budějovicích v NZDM Oráč, který je součástí SaSM – DDM ČB.

Z výsledku šetření je zřejmé, že v NZDM Oráč pracují sociální pracovníci s klienty s velmi dobrými výsledky. Klienti klub chápou jako zázemí, kde se schází s kamarády a kde účelně využijí svůj volný čas. Nabídka programů v tomto zařízení je velmi kvalitní a sociální pracovníci pomáhají v sociální oblasti.

S výzkumem, který byl realizován přímo v zařízení, nebyly žádné komplikace, vše probíhalo bez problému a uživatelé, kteří byli vybráni pro výzkum, byli velmi milí a přátelští. S uživateli jsem navázala kontakt a jejich přátelství jsem si získala důvěrou, kterou jsem si vytvořila ke klientům zařízení pravidelnou docházkou. K navázání kontaktů s mladými lidmi patří osobní poznání. Poznání znamená víc než se jen navzájem představit. Poznat klienty znamená vzít na vědomí jejich prostředí, s nimiž se seznamuji, a způsob, jak toto prostředí vnímají. Sociální pracovník by měl dávat zřetelně najevo, že chce vycházet z klientova přání a potřeb. Je zde potřeba mít komunikativní kompetence, protože pracovník musí být schopen cítit a verbalizovat myšlenky a pocity, které klienti otevřeně nevyjadřují. Při komunikaci musí pracovník hledat rovnováhu mezi otevřeným, přátelským a uvolněným postojem na jedné straně, který směřuje k získání informací na druhé straně.⁸⁰

Pomocí kvalitativního výzkumu se podařilo zjistit, jak sociální služba NZDM pomáhá svým uživatelům v jejich obtížné životní situaci a co vede uživatele k jejich návštěvě. Na tuto otázku se podařilo v této práci odpovědět. Cíl výzkumu byl splněn.

Díky bakalářské práci jsem poznala spoustu nových přátelských lidí, seznámila jsem se s metodikou a posláním NZDM. Bakalářská práce by mohla sloužit, jako informativní zdroj pro potenciální uživatele sociální služby NZDM.

---

⁸⁰ Srov. KAPLÁNEK, M. *Animace: Studijní text pro přípravu animátoru mládeže*, s. 47.

Seznam použitých zdrojů

BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L. *Slabikář sociální práce na ulici*. Brno: Doplněk, 2003. ISBN 80-7239-148-8.

Eldorado, *Volný čas dětí*. [online]. [cit. 10. února 2011]. Dostupné na <http://eldorado.unas.cz/olnycasdeti.htm>.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. Praha: Themis, 2004. ISBN 80-7312-038-0.

KAPLÁNEK, M. *Animace: Studijní text pro přípravu animátoru mládeže*. Městská knihovna v Praze, 2013. ISBN 178-80-2620-565-4.

KLÍMA, P., HERZOG, A., KUNC, S., a kol. *Kontaktní práce*. 2007. ISBN 978-80-254-4001-8.

KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. Praha. Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.

LABÁTH, V. a kol., *Riziková mládež*. Praha: Slon, 2001. ISBN 80-85850-66-4.

MATOUŠEK, O. a kol., *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.

MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-739-8.

MATOUŠEK, O., PALZAROVÁ, H. a kol., *Podpora rodiny*. Praha: Portál 2014. ISBN 978-80-262-0697-2.

MATOUŠEK, O. a kol., *Sociální služby*. Praha. Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.

MICHALÍK, J. *Poradenství pro uživatele sociálních služeb*. Praha: NK Praha, 2007. ISBN 9788090364097.

- NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073675097.
- PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., TOMITO, A. *Prevence sociálně patologických jevů*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. ISBN 80-86568-04-0.
- ROZEHNALOVÁ, M. *Rizikové chování dospívajících a jeho prevence: 2. Odborný seminář*. Praha: SZÚ, 2001. ISBN 9788040289819.
- TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.
- BUDĚJCKÁ DRBNA, V *Komunitním centru se žije společně*, neděle 26. dubna 2015.
- Česká asociace streetwork, o.s. *Oborový portál o nízkoprahových sociálních službách a zařízeních: Co je nízkoprahový klub pro děti a mládež?* [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=183.
- Česká asociace streetwork, o.s. *Metodika, Kdo je streetworker*. [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=184.
- Charita Česká republika, *Služby sociální prevence*. [online]. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/cinnost-v-cr/sluzby-socialni-prevence/>.
- Salesiánské středisko dětí a mládeže, *Dobrovolníci a praktikanti* [online]. [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/dobrovolnici-a-praktikanti>.
- Salesiánské středisko mládeže, *Dokumenty organizace*, České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-10]. Dostupné z: <http://sasmcb.cz/wp-content/download/Popis-realizace-pss-11-12.pdf>.
- Salesiánské středisko mládeže, *Historie Střediska*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/o-nas/historie-strediska/>.
- Salesiánské středisko mládeže, *Otevřené kluby*. České Budějovice, [online]. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/>.

OBLASTNÍ CHARITA JIHLAVA, *Zastávka Telč – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež*, Dostupné z: <http://jihlava.charita.cz/NZDM/zastavka/>.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, *Právní úprava náhradní rodinné péče v České republice* Praha, [online]. [cit. 2015-10-2]. Dostupné z: http://www.adopce.com/_files/adopce-c16b8539cdfc77d5464b987e0926efd8/13_03_2014_pravni_uprava_nrp_v_cr_2014.pdf

Seznam použitých zkratk

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NZDM – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

SaSM – DDM ČB – Salesiánské středisko dětí a mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice

KC Máj – Komunitní centrum Máj

Seznam příloh

Příloha I. Vypracované otázky k rozhovorům

Příloha II. Ústní dohoda o poskytování sociální služby (vzor)

Příloha III. Income dotazník

Příloha IV. Individuální plán (vzor)

Přílohy

Příloha I. Vypracované otázky k rozhovorům

Statut respondenta

1. Pohlaví
2. Věk
3. Škola (práce či brigáda)
4. Rodinný stav

Návštěva NZDM (otevřený klub Oráč v Salesiánském středisku)

1. Jak ses dozvěděl/a o Oráči?
2. Co tě přimělo k jeho návštěvě?
3. Šel/šla si do klubu poprvé sám/sama?
4. Projednával/a si návštěvu klubu s rodiči?
5. Co jsi od klubu očekával/a?
6. Těšil/a ses na první návštěvu klubu?

Vliv sociální služby v NZDM Oráč

1. Jak vnímáš sociální službu v klubu?
2. Jaké změny jsi pocítil/a od první návštěvy?
3. Jaké jsi pocítil/a změny při dlouhodobé návštěvě klubu?
4. Jak dlouho už klub navštěvuješ?
5. Našel/našla sis tam kamarády se kterými se scházíš i mimo klub?
6. Jak na tebe působí dobrovolníci?

Vliv prostředí klubu Oráč

1. Jak na tebe působí, nebo působila změna prostředí?
2. Jak vnímáš změny vedoucích sociálních pracovníků?
3. Když si šel/šla poprvé do klubu, měl/a si stanovený nějaký cíl, kterého si chtěl/a dosáhnout?

Příloha II. Ústní dohoda o poskytování sociální služby (vzor)

Datum:

ÚSTNÍ DOHODA O POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍ SLUŽBY (VZOR)

Poskytovatel:

Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice, Emy Destinové 1, 370 05 České Budějovice.

Uživatel:

anonymní (jméno/přezdívk) .....

neanonymní (celé jméno, datum narození) .....

Druh a rozsah sociální služby:

NZDM Oráč poskytuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti; zprostředkování kontaktu se společenským prostředím; sociálně terapeutické činnosti; pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Vše na dobrovolné bázi, zdarma a s nabídkou anonymity.

Místo a čas poskytování sociální služby: uvedeno na letáku nebo sděleno ústně od pracovníka

Vnitřní pravidla poskytovatele:

Uživatel souhlasí s tím, že zná a bude dodržovat pravidla programu sociální služby. Dále uživatel souhlasí, že bude spolupracovat na individuálním plánování a v případě zaneprázdněnosti pracovníka si s ním sjedná schůzku.

Bezprostřední výpovědní důvody:

1. Uživatel hrubě poruší některé z podmínek smlouvy (pravidla, IP).
2. Uživatel již nespadá do cílové skupiny sociální služby.
3. Uživatel již nemá zjevný zájem o poskytovanou službu.

Info:

- pověření k SPOD, oznamovací povinnost
- právo nahlížet do dokumentace (uživatel i členové týmu)

Uživatel souhlasí s diskrétním zpracováním jeho osobních údajů, fotodokumentace a údajů o jeho osobě, které budou archivovány a do 10 let skartovány.

Klíčový pracovník: .....

Platnost smlouvy: .....

INCOME dotazník

Křestní jméno/přezdívka: ..... **Pohlaví:** .....

Rok narození: ..... **Bydliště – část města:** .....

---

1. Co děláš po škole (VČ, koníčky):.....
.....

2. Chodíš s někým (věk, délka vztahu) .....
.....

3. Kolik máš spolehlivých kamarádku / kolik part a kde se scházíte .....
.....

4. Máš zkušenosti s:

- šikana (oběť i zdroj)
- týrání a zneužívání
- ubližování si (řezání ....)
- problémy s jídlem
- nechráněný sex
- užíváš (co a jak často) .....
- .....

- neodborný piercing / tetování, řízení bez ŘP nebo pod vlivem, extrémní sporty, graffiti, rasismus, vandalismus, krádeže, gambling + PC, rvačky a násilí

5. škola, zaměstnání (vzdělání) .....

- prospěch
- problémy ve škole
- záškoláctví
- brigády, zaměstnání, ÚP

6. rodina

- žijou rodiče spolu?
- u koho bydlíš .....
- kolik máš sourozenců a kolik je nejmladšímu .....

- má rodina problémy s penězi (nájem, půjčky) .....
- jaký máš vztah s členy rodiny (společné trávení VČ)? .....
- .....
- .....
- Útěky z domova (důvod, jak často, na jak dlouho, s kým, za kým, kam)
- .....

7. byl jsi někdy u/v:

- Lékaře se závažnými zdravotními problémy ? .....
  - PedPP/**psychologa**/psychiatra: .....
  - Výslehu na **policii**, u soudu .....
  - OSPOD (sociálka), kurátorky, PMS .....
-
- a. SVP
  - b. Diagnostický ústav
  - c. Výchovný ústav
  - d. Dětský domov
  - e. Léčebna

Příloha IV. Individuální plán (vzor)

Jméno/přezdívká:

Datum:

Individuální plán (vzor)

Popis situace (NŽS):

Pohled pracovníka:

Cíl spolupráce / adaptační cíl (nehodící se škrtni):

Kroky k dosažení cíle:

Předpokládaný datum dosažený cílů:

Datum ukončení plánu:

Zhodnocení plánu – závěrečná revize (zakroužkuj):

Cíl naplněn zcela / cíl naplněn částečně / cíl nenaplněn / uživatel nespolupracoval

Komentář:

Abstrakt

MATĚJKOVÁ, L. *Vliv sociálních služeb na uživatele nízkoprahového zařízení pro děti a mládež*. České Budějovice, 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Oddělení praxe. Vedoucí práce Mgr. Veronika Zvánovcová, Ph.D..

Klíčová slova: nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, pojem nízkoprahovost, sociální služby, klient NZDM, cíl sociálních služeb.

Bakalářská práce charakterizuje nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Práce přibližuje pojem nízkoprahovost a zaměřuje se na sociální služby nízkoprahových zařízení. Dále popisuje konkrétní nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Českých Budějovicích, kde probíhal výzkum. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak sociální služby NZDM napomáhají uživatelům v jejich životní situaci a jaký na ně mají vliv. Ke sběru dat byla použita metoda kvalitativního výzkumu za pomoci techniky polostrukturovaného rozhovoru. Zjištěné výsledky jsou shrnuty v diskuzi a závěru práce.

Abstract

The influence of social services on a user of a low-threshold device for children and youth

Keywords: low-threshold facilities for children and young people, concept low-threshold, social service, NZDM client, aim of social services.

This bachelor thesis characterizes low-threshold facilities for children and youth. This paper aims on the term low-threshold and it focuses on social services of low-threshold facilities. It also describes the specific low-threshold facility for children and youth in Ceske Budejovice, where the research was made. The aim of this research was to find out how social services NZDM assist users in their life situation and how the services do influence them. For data collection, the method of qualitative research technique with help of semi-structured interview was used. The result researched are summarized within the discussion and the conclusion of this thesis.